

BENCZ MIHÁLY:

Gyerekkor (Regényrészlet)

(Az író „Magasok vándora” című, most készülő regényének első fejezete.)

Ketten ültek benn a tanteremben, Véri Barna és a kis Mara, két hét-éves, szösze, kócos elsős. A déli ablakokon a tízperces szünetet átugrabugráló, verekedő gyerkőcök csirregése olyan tisztán szállt be a fehér falak közé, mint a delelő nap fényes sugárszárnya. A kisfiú az őszi költésű gyerekek szelíd szótlanúságával ámulta néhány hónapon át Mara aranyos fürtjeit és ahogy a csillogó, fületlen katonagombokat, színes követeket, üvegdarabokat, úgy hordta össze kis lelke rejtett zugaiba a nagyos álmokat Maráról, magáról s egy bizonyosan bekövetkező lakodalomról.

Szerette Marát. Szerette az anyját, apját és Gazsi nevű fivérét is, de Marát egészen másképp szerette, a kisfiúk lovagias, égi szerelmével, akik romlatlan tisztaságukban vak bizalommal úgy futnak a leánykák felé, mint mámoros pillék a Napnak hitt lámpalánghoz. Kicsi fiúk, kicsi pillék... Az Egyetlent, az Édesanyát, a Napot vélik felismerni égő lángban és lányban s hogy csalóka, perzselő utánzat után futottak, csak akkor veszik észre, amikor zuhanva hullanak le elpusztult álmaik mellé.

Kis Véri, amíg nagy vigyázkodások között leírta a nemrég tanult nagybetűkkel élete első vallomását »SZERETLEK«. arra gondolt, úgy okoskodott, hogy őt az anyja, apja, a bátyja, tehát akiket szeret, viszontszereti s hát nyilvánvaló így lesz majd ez Marával is, csak átadja a »levelet« Cipós Gyurka. Gondosan összehajtogatta a vallomást és kisietett az iskolaudvarra. Gyurka Kocsis Pistával vívott épp közelharcot egy alig használt törölgumiért, amit valamelyik pajtásuk vesztett el a nagy játéokban. Egyszerre látták meg, egyszerre kaptak érte és egyszerre akaszkodott Gyurka balkeze Pista jobbfülébe, Pista balja meg Gyurka üstökébe, hogy távoltartsa a zsákmánytól a másik jogosultat. Barna szólongatta Gyurkát, de az semmi hajlandóságot nem mutatott arra, hogy megváljon a radír-éhes pajtás vöröslő fülétől. Végül is felkapta előlük a viszálykodás tárgyát és Gyurkának ígérte, ha megteszi, amire majd kéri. Kocsis acsarkodott, aztán a túlerőben lévő Gyurka fenyegetéseinek kitért és egy mellette elfutó gyerekek gáncsot vetve, lélekemelő verekedésbe kezdett vele.

Mara a lekváros kenyér utolsó morzsáit rágicsálta és kényeskedő nemtörődomséggel fogadta el a levelet. Gyurka még várt másodpercet, aztán magukra hagyta őket. Aztán... szétnyílt a levél, a szösze fejecske föléje hajolt, majd arrafelé fordult, ahol a tettes repesve várta a nagy pillanatot. És szárnyszegetten hullott le a lepke. Mara, arcát fintorítva, rá-

öltötte lekvárpöttyös nyelvét a rákvörös Romeóra, akinek lehajlott a feje a szíve fölé s így maradt örökre minden Asszony előtt.

Borús hónapok bánata feküdt a zsenge szívre s csak két tél után kezdett újra gyermekké válni Barna. Résztvett a csínyekben, kísértetekkel cirkógatta a cigánysor dádéit, megdrótozta a kecskebékák orrát és pályväs sündisznókat terelt legelni az utca hasonszörü sihedereivel

Későre ígérte jöttét az évben a húsvét, hiába jött korán a tavasz és hiába várta Csendfalu Vasút-utcájának gyereknépe karácsonyt megillető durrogatással. Mert ropogó durranások hessegették a csendet, napok óta csattogtak a kulcsos puskák, egyre nőtt az elkeseredés a jobb sorsra érdemes szülők között, de hiábavalónak bizonyult a legdrákóibb szigor és a pokolgéppé előléptetett kulcsok elorzása, csak újabb sifonér, almáriom, éléstár nyitó alkalmatosságok tűntek el szörén-szálán. Az ünnepi hangulat nagypénteken kulminált, amikor az utcákban két udvarban is tűzet fogott a szalmakazal a tövében hevenyészett kukorica patogatásra alkalmas lacikonyhák mián. Az ilyen csekélységetek azonban csak pillanatokra méltatták békés ácsorgás mellett hallatott tetszés-visongással a szépreményűek. Legfeljebb azt szemlélték még meg, miként verik félig agyon a véletlenszülte piromániást, aztán annál éktelenebb zene-bonát csaptak, ekként is demonstrálva a máskülönbén igaz gyönyörűségükre szolgáló inkvizíciós jelenet ellen.

Nagyszombaton már a kakasokat is ilyen puskazaj ébresztette s a patikus sürgönyileg rendelt félmázsa kénport, hogy eleget tehessen a nagy keresletnek. Mire elsőt harangoztak feltámadásra a zaj mindössze abban fokozódott, hogy a kulcs-mordályokkal felváltva csattogtak az atyai pofonok és Szerda Benedek, Véri Barna (becenevükön Csira és Színes), valamint Cipós Gyurka már ferdére pofozva csapkodták a házak falához ismétlő fegyvereiket. Kisvártatva hasonlóan elhasznált állapotban Kocsis Pista fékezett le a sarkon, megforgatta kocsitengelyből készített félhüvelyk kaliberű ágyúját, ekként serkentvén: — Hhu! Hhu! Akkorát szóljon, mint a városi bi . . .

A mondatot aznap nem fejezhette be . . . A madzagjáról elszabadult vas csörömpölve verte be Csiráék ablakát és kiverte a kováát a pipagyujtáshoz készülő Szerda bácsi kezéből. Káromkodva és igen ünneprontó szándékkal ugrott ki az öreg, de akkorra már a másik sarkon lihegett a négy muskétás, útjukat csak az aranyló napsugárban oszloposodó por jelezte. Az új hadműveleti területen újabb társak csatlakoztak hozzájuk, majd hétre emelkedett a fegyverviselők száma, mert vérző orral Balakutya, Balázi Vilmos vágatott közékük.

— Fogaggyunk, hogy megen hasra esté! — Süvített rá Csira.

— Osztt akkó? Ki baja ez? — Kérdezté indignálódva Vidu. Ó ugyanis megszokta már s meg a cimborák többsége is, hogyha hasra esett, holtbiztos hátul kapta el a nadrágját, ha pedig előre csúszott ki alóla a lába, akkor meg görcsös erővel kapaszkodott a mellényébe. Csak egyedül Csirának nem ment a fejébe az ösztönnek ekkora hiánya s nem mulasztott el egy alkalmat sem rosszálását nyilvánítani.

A mind ünnepebb délutánban megkondult másodszor is a harang, egyre élénkebbé változott az utca s a durrogásba valósággal belehabarodott sihederek a sok rendreutastításból arra következtettek, hogy soká már nem lehet maradásuk a nyilvánosság előtt. Csira indítványozott:

— Emberek, gyerünk hozzánk! A mamáék má u'is eementek a misére, békin jádzhantuk.

— Ezé' jobb vóna a Vériékhó menni — tette le ellenjavaslatát Vidu, akit »Azért«-ot mondani még nem hallott a világ. — Ott van karbit dö-

givee, nekem meg van gyufám, zsebrós-katulám is, lüvődözhetnének azvaa is!

— Mesés! — Orvendezett eszmélve Csíra s a többiek is annyira szí-
vükbe zárták Vidu propozícióját, hogy Barna nem mert előhozakodni fé-
lelemmel párosult aggályaival, amik az utóbbi órákban elszenvedett po-
fonok felrémlésével keletkeztek benne. Így hát nem maradt más hátra:

— Előre! — harsánykodta el a szűkszavú hadparancsot.

Libasorban másztak be a nagykapu alatt és a félszer fedezékébe vo-
nultak. Véri bácsi kisvártatva bezárta a kocsmát és elkanyarodott élete-
párja után a templom felé, a trónt örökölt Barna pedig ötödmagával bir-
tokbavette a »karbidházat«, ahonnan a háznak a gázt szolgáltatták. Sza-
kadásig tömött zsebbel kifelé igyekeztek már, amikor Csíra megpillan-
tott egy üres karbidoshordót és felragyogó szemmel ajánlotta:

— Hé! ... Csináljunk igazi ágyút!

— Mibű? — Tudakolták a többiek, mire Csíra világosította fel őket:

— Ebbű a pléhhordóbú! Kilukasszuk a közepit, mint a bokszos katu-
lának, aláteszünk egy vajling karbitot — oszt durrrr!!

Akkora lett az öröm, hogy majd fellökték a gáztartályt. Mindenki
kiabált, helyeselt, lelkenedett s a hevenyében felállított »ágyú« alá ro-
hanvást hordták a karbidot. A »Színest« majd szétvetette a góg, hogy a
faluraszóló ágyúzást náluk tartják meg. Átszellemlen susogta:

— Ez lessz aztán ünnepű, kisöcséjjeim!

Vidu elrévedt:

— Ezé' szép vóna, emberek, ha epp a halélujákó süne ee a zelső
ágyú...

Megilletődve néztek Vidura és Csíra vegyes érzelmekkel köszöntötte
a nemes gondolatot:

— Mekkora ész?! — Hogy a fenébe vered be mégis mindig a zóródat,
amikő eleső? ...

— Az más — tért ki Vidu lekicsinylő hangsúllyal a felvilágosítás elől
és arra gondolt, mekkora dicséretet kap majd, ha megtudják az emberek,
hogy kinek ötlött először az eszébe az ágyúzás gondolata. Hanem...
— Hunnan tuggyuk meg, hogy mikő kezdik énekőni a templomba' a ha-
léluját?

Nagy lett a tanácstalanság, az egyik ugyan bátortalanul megjegyyezte,
hogy biztosan harangoznak is majd, de letorkolták:

— Az tavaj vót! Lehet, hogy a zidén eemarád!

Pillanatra leállt a munka, aztán Cipős Gyurka oldotta meg a csomót:

— A Kocsis tud közülünk a leggyorsabban szalanni! Mennyen a
templomhó, oszt amikő énekőnj kezdének, hajcsón vissza!

— Így kő! Naccerű — Helyeselt mindenki, elsősorban Pista, s hogyne
helyeselt volna, hiszen ilymódon ő is tevékeny részese lesz a munkának
és a velejáro dicsőségnek is.

— Hanem — kezdte bajtetőzve Vidu — lassan ér maj' ide... vagy
eleshet...

— Igaz... — fakult hókára a kedvük, de Pista szétvert a boru fel-
legei között:

— Hát akkő meg máj' én is hallelujázok! De valaki figyeejjer az
uccán, oszt, ha meghajja, hogy énekölök, hát csak durrr!

Beharangoztak. Pista a templom, Csíra a kút irányában vágatott el.
Vödör nem került elő sehonnan, így a tenyerükben hordták a vizet a
»lőporra«, de így meg sok gáz párolgott el. Nem maradt más hátra:
Körülállták a karbid-halmot és az izgalmak feszültségének természetes
folyást engedtek. Utána ráborították a sístergő gáztömegre a hordót, rá-

ültek, Gyurka felmászott a kaputetőre s ilymódon mindent előkészítve, mindenki a fedélzeten, néma izgalommal várták a zsolozsmát.

A hordó közepén ütött lyukon át sípolvá préselődött ki a gáz és már-már szédülést okozott, amikor a vércse vijjogásához hasonló üvöltéssel »halléluják« kezdtek hasogatni a békés eget a templom felől. Gyurka ugrásra készen várt már erre, de a hirtelen sikolyok s a nyomában felhangzó harangszó megbénította. Dermedtsége hirtelen felengedett és nagy puffanással ért földet, felugrott, de annyira meg volt már zavarodva, elvesztette orientációját, úgyhogy gabalyodottságában újfent haszavágódott és makogva igyekezett kibújni a kapu alatt — szerencsétlenségére! Mert csak a fejét dughatta ki. Abban a pillanatban érkezett a helyszínre erősen inhalálva Pista, aki a kapu tetején szándékozott bejutni és rálépett Gyurka fejére. Cipős ordítva rántotta vissza a fejét, aminek következtében kis híján lemaradtak a fülei, Pista meg pillanatnyilag iszkolt ebnek rémlette a talpa alól elmozduló fejet s mint hangját elénekelt hőstenor, hörögve vágódott el a járdán.

A tűzréknél ahajt hibátlan volt a felfordulás. Vidu kezében egymásután törtek el a gyufaszálak, Barna reszkető keze nem találta el a lyukat, végül Csíra kapta ki kezéből a kanócot s a hordóra jól ráhajolva belökte a lyukon.

Akkora dörrenést még a legvadabb zivatar idején sem hallottak Csendfalun. Meghallották azt nemcsak a templomban, hanem a réteken is. Hallotta az istentelen detonációt minden teremtettt lélek, csak épp a tűzmester nem, mert azt úgy vágta képen a félszertetőre felvágódó hordó, hogy orrcsonttöréssel ájult a löveg helyére.

Barnának elhaló szívvel várták, hogy majd csak mozdul a koma, de a halálos mozdulatlanság mégis tette serkentette őket, elvonszolták a gázos halomról és elnyargaltak orvosért...

— Inasnak még, ebadta — dörögte Véri, Kocsis, Balázs, Szerda, és a többi bácsi, miközben lemászalták a pofonokat kölkencseik visongó képeire, ugyanakkor elrendelték számukra a várfogságot. Sem azelőtt, sem azóta Csendfaluban tankötelesek még nem várták úgy a húsvéti vakáció végét, mint az új, balkezes Áron, Gáborok.

A szülők közösen izzadták ki Csíra orvosi- és egyéb költségeit s ezzel le is zárult volna a rosszlemélkű húsvéti ágyúzás, ha Csíra apja nem bontja meg erőszakos kezekkel a gyermektársadalmat. De elkövette a hibát. Ágyhoz kötött magzatának annyit prédikált vagyonukról, meghogy Csírából úr lesz, gimnazista, egyetemi hallgató, miniszter, hogy mire május végén kissé balra néző orral először látták Csírát a cimborák, a nagyszombati hős, mint nagy jövők várományosa látni sem akarta őket. Az atya örömmel könyvelte el fia elbüszkülését és kerékpárral ajándékozta meg a leendő illusztrist, a kétkerekű csapatát azonban pár nap elteltével sürgősen elrejtették az utca felől kideszkázott magas szénapadlásra, mert a bámulatosan rövid idő alatt Csírának egész fészekalja majorságot sikerült kigázolni az állományból.

A tétlen napok unalmában megfakultak Csírában az álmok és nemsokára visszasírta a régi cimborákat. Így történt aztán, hogy egy nyár-eleji nap már ott találta a régi, megtagadott társaságban, amint tolldíszes indiánokként a kis kacsákat csuzlizták a falut észak felől ölelő csa-

torna vizében. Márton, a vízimolnár pipázgatva szemlélte a szerencsés vadászatot, aztán, hogy a köszvény válogatni kezdett hetvenéves csontjai között, ostort ragadott és szétverte a portyázó törzset. Kocsis Pista, ugysis, mint Bömbőlő Bivaly, törzsfőnök, tisztas távolságból, vésses komorsággal rázta öklét a molnár felé:

— Megájj, Marci, maj' még tanákozunk! . . .

A harcosok vérszomjasan tágultak a nádas felé s már menet közben megkezték a palávert.

— Vörösbőrű testvéreim! — horkant a Bivaly. — A mónár kiásta a csatabárdot . . .

— Hejes — kapdosott a szóba Csíra.

— Csiba! — Feddte meg a főnök, aztán folytatta: — Veszéjbe van a törzs, mápedig azt le kő győzni! Harcossajink javán gyalázat esett! Halál a lisztesképűre!

— Halál! Halál! — Ordított lábát vakarva a harcosok java. — Üssük agyon! Rágyútani a malmot az ijenre! . . . Rabójjuk ki! Rabójjuk!

Mire lebukott a nap a lopással enyhült rablást elkövették. Az egyetlen zsákmányon, Márton bácsi szüzdohányán megosztottak, aztán rágyújtottak. Csíra és Barna kivételével senki sem kapott tengeri betegséget és rajtuk kívül senkisé sem szokott rá a dohányzásra. De Csíra rákapott . . .

Nyílt titok, hogy a szülők valamely ferde előítéletől ösztönözve nem dicsérettel honorálják, ha tapasztalják, hogy tízéves magzatuk tudásszomját teljes vehemenciával a dohányzás mibenlétének felfedezésére koncentrálna. Viszont az is tudott dolog, hogy azt, aki szerencsésen túljutott az első émelegesen, tengertől, dohányzástól szépszerével eltíltani nem lehet. Pofonnal meg éppenséggel nem. Sőt! Csírákat egyenesen katasztrófába: A szénapadlásra pofozták szenvedélyével! S ott a tiltott szenvedély kielégítésére búvóhelyet kereső nikotinista szívrepesve ölelte keblére a nyalábnyi szénában porosodó járműt, a kerékpárt. A praktikus lélek ily módon egybekapcsolhatott kellemest és hasznost, rágyújtott és cigarettázva száguldott karikába. Aztán megtörtént a szerencsétlenség. Hogy a nagy portól vagy füsttől nem látott-e, kiderítenetlen maradt, tény azonban, hogy rosszul vette a kanyart, nekirontott a deszkáknak és kerékpárától kiszaladt az utcára.

Négy méter magasból még puha földre esni sem színöröm, de téglákra, amúgy oldalvást és mindössze a gyomorra hulló kerékpár kormányába kapaszkodva éppenséggel nem az, amire azt szokás mondani, hogy »Juj de jó«! Csíra sem vigadozott tehát, hanem teliszájjal óbégatott, amit különben nem lehetett tőle zokon venni, mert a szabályok pontos előírása szerint is lábtörése volt a nyavalyásnak.

— Hát ezek meg vannak bolondulva — szapult a fiát és a cimborákat Szerda bácsi. — Csak az a jó nekik, ami nem jó, ami rossz, ami a baj, meg az a nem-tom-mi!

Az orvos Csírákat hasig gipszbe tette. Az elkeseredett apa segédkezett, közben panaszkodott:

— Oskoláztatni akartam a fattyút, de most már látom, hogy mesterhöl adom. Nem érdemli meg, hogy urat nevejjek belüle! . . . — Itt Csíra nagy szisszenéssel fájlalta a lábát, mire az öreg a szájára vágott: — Sziii!, eggye-el-a-fene-aszádót! Még néköd áll főjebb! . . .

Vériék is gondban voltak Barna miatt. Az élénk fantáziájú gyerek ugyan nem követett el annyi rosszat, mint cimborái, de még így is ellentéte volt bátyjának, akit tanítottak. Barna jóesőzű fiú volt, dehát sohasem ért rá tanulni, lekötötte a játék meg az álmodozás. A szőlőben, a holt-Tisza mellett, szívesen dolgozott s az őszbehajló szülők úgy határoztak,

hogy majd ő lesz a támaszuk, rá marad a szöllő, kocsma... Barna sem idegenkedett a gondolattól. Neki Csendfalu volt a világ és határain túlra csak kúszált álmai sodorták néha. Hogy majd hirtelen beérő és saját sorsa fölött is magasan elsuhanó lelkének előre villanó sugarai ezek az álmok, azt nem vehette észre senki, hiszen az élet minden megnyilvánulásában teljesen feloldódó fiú ugyanolyan buzgalommal csúzlizott be ablakokat, mint ahogy órákon át hallgatta a templom balzsamos csendjét, bámulta serény hangyák útjait vagy leste egy kislány játszi szökdecselését. Csak Gazsi érezte, hogy a fogékony, mélynézésű öccs, ha komolyabb fiúk között élne vagy felébredne benne a becsvágy, sokra vihetné az életben. Év múltán, amikor a szép tavaszt ismét nyomon követte a sugaras nyár és Barnával együtt lakott kint a szőlőben, minden alkalmat arra használt, hogy felkeltse érdeklődését az anyanyelv, stilisztika, költészet szépségei iránt. S egy júliusi este nagy örömmel újságolta el imáadásig szeretett édesanyjuknak, hogy Barna épkézláb versiket faragott a két év előtti jégverésről...

Az a zivatar hagyta a fiú lelkében a legmélyebb nyomokat. Láta, mint zokog fel szóttalanul, erős apja, míg kint ropogva pusztított a jég. A félórai ítéletidő egész évi bőjtött jelentett számukra és majdnem bezárta Gazsi előtt a gimnáziumot is. És azóta, ha szürke oszlop-felhők gyülekeztek a láthatár szélén, Barna összeszűkültek szemei olyan fagyosan lobogtak feléjük, hogy az felért három viharágyúval...

Hajnaltól estig kevés munka, játék, olvasás és tanulás közben suhantak a napok, gyorsan, mint a holt-Tisza fölött fehéren csillanó sárlatok. A naplementét úszva, a vízben gyönyörködtek s amikor barna odvából előbújt és a tókék között feléjük kezdett osonni az este, Gazsi kezében felsírt a hegedű. Barnában a szép gondolatok, álmok ezrei éledtek ilyenkor. Képzelete filmszerűen, elevenen játszotta el neki a vágyott jövőt... látta magát nagy, Gazsihoz hasonló legénynek... muzsikál... nótát ír... dalol... versel... és igen szép, a patikusék Loncijára felette gyanúsan hasonlító leánya olykor ábrándosan pillog reá, a vér pedig len az iránta, Barna iránt érzett »örökbecsű« szerelemről árulkodik a hajadon orcáját üdén füstögetve. — Az »örökbecsű« szót Gazsi Irodalomtörténetében olvasta Arany Toldijával kapcsolatban, pontosan nem tudja ugyan a jelentőségét, de neki szörnyen tetszik s hát szeretne ő is olyan örökbecsű izét összeírni... s hát azt is szeretné, ha emiatt meg Lonci szeretné őt úgy örökbecsűen. Idáig érve ábrándozásában annyira elérzékenyült, hogy nagy sóhaj kíséretében kettőt is szippantott az orrán, aztán Gazsira kérdezett:

— Mondd, Gazsi... ugy-e a szép úrikisasszonyok feleségül mennek azokhoz, akiket igen szeretnek?

— Nem mindig, öcsi — állt meg a vonó Gazsi kezében. — Sokan hiába szeretnek... Dehát nem az az egyetlen szép, nem is az a legszebb az életben, hogy az ember boldog-e és nős-e, hanem, hogy ér-e valamit, különb-e az embereknél.

Barnának eléggé idegenül hangzott ez s bár nem értette, izgatta. Kisvártatva megszólalt:

— Aztán olyan nagyon szép az a... aza-zizé?...

— Nagyon... Nekem a legszebb — válaszolta halkán, messziről a fivér és úgy gondolta: Igen, így kell ennek lenni, jobb lesz ehhez szoktatni magát, mint Sándor tanár úr Anikójáért késeregni.

— Bátya, ha má' nagyon sok, há minden iskolát kijártá, akkó mi lesző?

— Mérnök szeretnék lenni. Gépészmérnök.

— Sok gépet láttá má?

— Sokat...

— Oszt maj' te is tucc csináni?

— Talán...

— A repülőgépet mi hajtya a levegőbe'?

— A légcsavar. Azt meg a mótör. Azt meg benzin — türelmetlenkedett Gazsi, aki nagyon kezdte érezni, hogy »a szép úrikisasszonyok« néha igen neveletlenek, akkor sem hagyják el a szegény diák szívét, ha még az emléküik is mázsás súllyal nehezedik rá, préseli össze. Fájt neki, hogy nem vigyázott jobban a szívére, fájtak tizenhét évének örömtelen napjai s hirtelen az is, hogy öccsének olyan elutasító rövideggel válaszolt. Engesztelő kedvességgel fordult hozzá: — Durmoljunk egyet, Barna. Kicsit fáradt vagyok ma. Holnap inkább mesélek neked a rőneszanszról, Leonardóról, Michelangelóról és a többiekről.

Barna örvendezve bújt ágyba, fantáziája ide-oda ugrált kicsit, aztán fennakadt a repülőgépen. Elalvásig azzal bibelődött és kutatta; Honnan, kitől és mi módon lehetne szereznii öt liter benzint? ... Mert repülőgép a még csak akad.

Gazsi kiadós galibának vette volna elejét, ha bővebben foglalkozik a repülőgéppel vagy legalább megmondja, hogy a kubikosok talyigája egyáltalán nem alkalmas jószág a távrepülésre...

A vasárnapi kismisén Cipős Gyurka figyelmeztetőn rúgta bokán Kocsis Pistát és a Credóba belesziszegő cimborának fülébe súgta:

— Megkerült a Színes!

Csakugyan, ott volt a misén a remeteségéből megtért pajtás, aki áldás után hívón forgatta a szemét feléjük. Titokzatos némaságba burkolózva ballagott velük a csatornapartra, ott aztán kinyilatkozta:

— Ókeánt repülünk mámma, kisöcséjjeim!

A hatás nem maradt el. Szomjas fülekkel hallgatták Barna fontoskodó beszédét, aki magasztosan vázolta előttük a nap jelentőségét, majd élénk színekkel ecsetelte a repülés fenséges gyönyöreit s azt, hogy mindez milyen meghatóan egyszerű, mindössze öt liter benzint kellene venni a patikából.

— Hol repülünk — kérdezte a ritka esemény küszöbén zordonan Pista.

— A szőlőben.

— Úgy döntöttek, hogy a benzint közösen veszik, helyesebben vétetik meg Viduval, akinek szabó az apja, szüksége van benzinre a ruhák tisztításánál, így nem szúr szemet a patikusnak a benzinvétele és nem kérdezősködik idő előtt.

Vidút könnyű volt előkeríteni s vele szót érteni. Még a fülei is rezegni kezdtek az izgalmak előszelétől.

— Nem bánom, én hozok benzint, de akkó émi is repülök elősszörre — kötötte ki Vidu, akire az »ezé« mellett az »ém«-ről lehetett csalhatatlanul ráismerni a legsötétebb éjfélnben is.

Barna eddig bizonyosra vette, hogy ő repül fel először, most sem vette szívesen, hogy Vidu elorozza az elsőséget, dehát sarokba volt szorítva és kis huza-vona után beadta a derekát.

Mihamar csentek egy szalmafonatos nagy üveget, megvették a benzint és vígan porzott alattuk az út a szőlő felé. Barna közben elmondta, hogy Gazsi estig marad otthon, idő hát lesz a repülésre, ha gazdaságosan bánnak vele és ki-ki csak addig marad a levegőben, míg ezerig számol. A

gépet nagyjából előkészítette már. Epp két hete, hogy új kereket csinált neki a bognár, alig lötyög, teljesen zajtalan, csak jó gyorsan kell forgatni, a többit a szárnyak és a benzin elvégzi.

Kint pillanatok alatt előkerült a tragacs. Krajcáros szögek, harapófogó, kalapács hullott a földre, egy perc — kis igazítás, bepásztítás, szögezés — s az imént nagy reccsenéssel letépett árnyékszékajtó már szárnyként terpeszkedett a tragacson, erősen, mint a cövek! Ezután a mótort, kereket, tengelyt látták el bőségesen üzemanyaggal, leoldották a kútról a kötelet, hozzátoldták a szomszéd elkölcsonzótt pányváját, majd a kétágú létra került a terebélyes, vén diófa alá. Most jött csak a munka dandárja, de a hozzáfértő, szorgos kezek óra teltén győzedelmeskedtek, alig szakadt belőlük félezer »hó-rukk!« s a montőr, Színes, már leharsánykodta a fa hegyéről:

— Kifutón a gép! Pilota előre!

Ahogy Vidu a fának ugrott erre! Ahogy kúszott!! A harkály köszvényes hernyóvá lassudott volna Vidu fürgességéhez képest! Barna az egek alatt mégegyszer ki akarta oktatni a teendőkről, de Vidu leintette:

— Haggy, ember! Tudom ém, hogy mit, hogy kő!

A montőr erre lemászott kötelet ragadni.

Fönt megnyikordult a kerék és lent megfeszült a kötél.

Vidu a szárnyakon ülve ádáz dühvel kapdosott bele a küllőkbe, tekintete hol a felhőket hegyezte, hol meg rebbenve taksálta a mélységet.

A lentiek már félholtak voltak az izgalomtól, amikor végre dobhártyán ütötte őket Vidu parancsszava:

— Indijj!, föl a magosba!

Egyszerre rugaszkodtak neki a kötélnek. Egy pillanat és a szárnyak kivágódtak a lombok közül. Mégegy pillanat s a büszke gépmadar sziszegve szelte át a levegőt. Aztán több pillanatig tartott, amíg a veszettül siránkozó pilótát kihalászták a trágyadombból, amely szerencsére közvetlen a diófa alatt ékeskedett. Annak köszönhető, hogy Vidu huszonhét kisebb-nagyobb zúzódás és horzsolástól eltekintve mindössze a bokáját ficamította ki.

Hanem igazuk volt a régieknek, akik először találták ki, hogy nemcsak a hiba van ott, ahol a baj, hanem a segítség is. Mert Vidu klárnétolását is meghallotta az öreg csósz, egy-kettőre a repülőtéren termett és két szusszantásnyi idő alatt helyrerántotta a pártütő bokát. Ezek után egyenlő arányban osztott ki Lindberghék között négy darab akkurátos csószpofont, amiből a személyzet nyomban kiokoskodta, hogy a »Szöllőhegy« területéről mára immáron eltanácsoltattak.

Hazamenet fogadalmat tettek a történet feletti hallgatásról, de Vidu már a nyolcadik pofonnál esküszegő lett és eldadogta a kedves szülőknek, mily viszontagságok között ment oly pogányul csúffá a ruhája és jómaga. Vidu apjával egyaránt a többi illetékes atya is elszörnyedve fogadta az új csíny hírét és ki-ki vérmérséklete szerint ragadtatta magát tettelegességre.

*

Eljött a szeptember. Barna mindéhesebben és gyakrabban bújt könyveibe, megfogytak a csínyek, kópéságok: A csikói vér lassan elpihent.